A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2009. december 15.*

A C-387/05. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2005. október 21-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Wilms, L. Visaggio és C. Cattabriga, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. De Bellis avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: olasz.

támogatják:

a **Dán Királyság** (képviseli: J. Bering Liisberg, meghatalmazotti minőségben),

a **Görög Köztársaság** (képviselik: E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou és K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes és J. Gomes, meghatalmazotti minőségben)

a **Finn Köztársaság** (képviseli: A. Guimaraes-Purokoski, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits és C. Toader tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (előadó), M. Ilešič, J. Malenovský és U. Lõhmus bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. november 25-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2009. február 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetlevelével annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az Olasz Köztársaság – mivel 1999. január 1-je és 2002. december 31. között egyoldalúan mentesítette a behozatali vám alól a mind polgári, mind katonai célokra használható eszközöket, és nem állapította meg, illetve nem utalta át az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert e saját forrásokat nem bocsátotta határidőben a Bizottság rendelkezésére – nem teljesítette egyrészt az EK 26. cikkből, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o., a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 20. cikkéből, valamint következésképpen a Közös Vámtarifából, másrészt az 1996. július 8-i 1355/96/EK, Euratom tanácsi rendelettel (HL L 175., 3. o.) módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 155., 1. o.; a továbbiakban: 1552/89 rendelet) 2., 9., 10. cikkéből és 17. cikkének (1) bekezdéséből, valamint a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.) ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

2 A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1988. június 24-i 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat (HL L 185., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 176. o.) és az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK Euratom tanácsi határozat (HL L 293., 9. o.) 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A Közösségek költségvetésében saját forrásnak számít a következőkből származó bevétel:

[…]

b) a közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok, amelyeket a harmadik országok tekintetében a közösségek intézményei már megállapítottak vagy meg fognak állapítani, illetve az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés hatálya alá tartozó termékekre kiszabott vámok;

[…]”

3 A Közösségi Vámkódex 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám az Európai Közösségek Vámtarifáján alapul.

[…]

(3) Az Európai Közösségek Vámtarifája magában foglalja:

a) a Kombinált Nómenklatúrát;

[…]

c) a Kombinált Nómenklatúra által felölelt, az árura általában alkalmazható vámtételeket és egyéb teherelemeket, azaz:

– a vámokat,

[…]

d) az azokban a megállapodásokban szereplő preferenciális tarifális intézkedéseket, amelyeket a Közösség kötött bizonyos országokkal vagy országcsoportokkal, és amelyek preferenciális elbánás nyújtásáról rendelkeznek;

e) egyes országokra, országcsoportokra vagy területekre vonatkozóan a Közösség által egyoldalúan elfogadott preferenciális tarifális intézkedéseket;

f) egyes árukra felszámítható behozatali vámok alóli mentességről vagy kedvezményről rendelkező autonóm vámfelfüggesztő intézkedéseket;

g) egyéb közösségi jogszabályok által megállapított egyéb tarifális intézkedéseket.

[…]”

4 A Közösségi Vámkódex 217. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„A vámhatóságnak, amint rendelkezésére állnak a szükséges adatok, ki kell számítania minden egyes, vámtartozásból származó behozatali vagy kiviteli vám összegét (a továbbiakban: »vámösszeg«), és be kell jegyeznie a könyvelési nyilvántartásba vagy más ezzel egyenértékű adathordozóba (könyvelésbe vétel).”

[…]”

5 A Közösségek saját forrásainak a Bizottság rendelkezésére bocsátása keretében az Európai Unió Tanácsa elfogadta az 1552/89 rendeletet, amelyet a jelen ügyben a szóban forgó időszakban 2000. május 30-ig alkalmazni kellett. E rendeletet 2000. május 31-i hatállyal felváltotta az 1150/2000 rendelet, amely egységes szerkezetbe foglalta az 1552/89 rendeletet, anélkül hogy annak tartalmát módosította volna.

6 Az 1552/89 rendelet 2. cikke előírja:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében a Közösség [helyesen: a Közösségeknek] a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vámjogszabályok által előírt feltételeknek eleget tesz [helyesen: amint a vámjogszabályok által előírt feltételek teljesülnek] a jogosultság számlákon történő lekönyvelését és az adós értesítését illetően.

(1a) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt könyvelésbe vétel időpontja.

[…]”

7 E rendelet 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 10. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően minden tagállam a saját forrásokat a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk [helyesen: általa] kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá.

E számla vezetése térítésmentes.”

8 A fent említett rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően a 10%-os beszedési költségek levonása után e határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját források elszámolását legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon kell elvégezni, amelyben a jogosultságot a 2. cikknek megfelelően megállapították.

[…]”

9 Az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megteszik az összes szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a 2. cikk alapján megállapított vámoknak megfelelő összeget az e rendeletben meghatározottak szerint a Bizottság rendelkezésére bocsássák."

10 Az 1150/2000 rendelet 22. cikkének értelmében:

„Az 1552/89/EGK, Euratom rendelet hatályát veszti.

Az említett rendeletre történő hivatkozásokat az e rendeletre történő hivatkozásokként kell értelmezni, és a melléklet A. részében megállapított megfelelési táblázatnak megfelelően kell olvasni."

11 Így azon körülményt leszámítva, hogy az 1552/89 rendelet különösen a 88/376 határozatra, az 1150/2000 rendelet pedig különösen a 94/728 határozatra utal, e két rendelet 2., 9., 10. cikke és 17. cikkének (1) bekezdése lényegében azonos.

12 Az 1150/2000 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében előírt 10%-os mértéket az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 253., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 200. o.) 25%-ra emelte.

13 A fent említett határozat indokolásának (1) pontja a következőképpen fogalmaz:

„Az Európai Tanács az 1999. március 24-i és 25-i berlini ülésén többek között arra a következtetésre jutott, hogy a Közösségek saját forrásainak rendszere legyen igazságos, átlátható, költséghatékony, egyszerű, és alapuljon olyan követelményeken, amelyek az egyes tagállamok hozzájárulási képességét legjobban figyelembe veszik.”

14 Az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vámok felfüggesztéséről szóló, 2003. január 21-i 150/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 25., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 13. kötet, 15. o.) amelyet az EK 26. cikk alapján fogadtak el, (5) preambulumbekezdésében a következőképpen fogalmaz:

„A tagországok hadititkainak védelme érdekében egyedi közigazgatási eljárások megállapítása szükséges a vámok felfüggesztéséhez fűződő előny megadásához. A feltételek teljesítésének megfelelő biztosítékát nyújtaná azon tagállam illetékes hatóságának a Vámkódex szerint vámnyilatkozatként is felhasználható nyilatkozata, amelynek hadereje a fegyvereket vagy katonai felszereléseket kapja. A nyilatkozatot tanúsítvány formájában kell megadni. Szükséges meghatározni az ilyen tanúsítványok formáját, valamint lehetővé kell tenni a nyilatkozatokra vonatkozóan adatfeldolgozási technikák alkalmazását.”

15 E rendelet 1. cikke előírja:

„Ez a rendelet szabályozza a tagállamok katonai védelmét ellátó hatóságok vagy azok nevében más által, harmadik országból behozott egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre vonatkozó önálló behozatali vámfelfüggesztés feltételeit.”

16 A fent említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„Az (1) bekezdés ellenére hadititokra való tekintettel a tanúsítványt és a behozott árukat a tagállam által erre a célra kijelölt más hatóságokhoz is be lehet nyújtani. Ilyen esetekben a tanúsítványt kiállító illetékes hatóságnak az ilyen behozatalokról minden év január 31-ig és július 31-ig összesítést kell küldenie a tagállama vámhatóságainak. A jelentésnek a benyújtás hónapját közvetlenül megelőző 6 hónapra kell vonatkoznia. Tartalmaznia kell a tanúsítványok számát, kiállításuk időpontját, a behozatal időpontját és a tanúsítványokkal behozott termékek összértékét, valamint bruttó tömegét."

17 A 8. cikkének megfelelően a 150/2003 rendeletet 2003. január 1-jétől kell alkalmazni.

A pert megelőző eljárás

18 A Bizottság eljárást indított az Olasz Köztársasággal szemben, nevezetesen az 1985. július 25-én kibocsátott indokolással ellátott véleménnyel, az EK-Szerződés 28. cikkének (jelenleg, módosítást követően, EK 26. cikk) és a közösségi vámjogszabályok megsértésére való hivatkozással a nem kifejezetten katonai eszközök behozatalát illetően. Ezen eljárást később felfüggesztették.

19 Az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó vámok ideiglenes felfüggesztéséről szóló tanácsi EGK-rendeletre vonatkozó javaslatot (HL 1988. C 265., 9. o.) érintő megegyezés hiányában a Bizottság később az említett eljárás újraindításáról

határozott. 2002. január 31-én felszólító levelet küldött az Olasz Köztársaságnak, felhívva azt észrevételei előterjesztésére az EK 26. cikk és a közösségi vámjogszabályok megsértésének tárgyában.

20 Ugyanezen napon a Bizottság egy második – kifejezetten a szóban forgó jogsértés pénzügyi következményeire vonatkozó – felszólító levelet is küldött az Olasz Köztársaságnak. A Bizottság felszólította e tagállamot, hogy állapítsa meg az 1999. január 1-jétől kezdődő költségvetési években a Közösségnek át nem utalt saját források összegét, hogy bocsássa e forrásokat a Bizottság rendelkezésére, és hogy fizesse meg az 1150/2000 rendelet 11. cikke alapján járó késedelmi kamatot.

21 Az Olasz Köztársaság mindazonáltal semmilyen választ nem adott e két levélre.

22 A 150/2003 rendelet 2003. január 1-jén lépett hatályba.

23 A 2003. március 24-i levelében a Bizottság megismételte eredeti kérelmét, amely a 2003. január 1-jét megelőző behozatalokra vonatkozott, mivel az e dátumot követő időszakra a 150/2003 rendeletet kellett alkalmazni. Az Olasz Köztársaság e levélre sem válaszolt.

24 A Bizottság ezért úgy határozott, hogy a 2003. július 11-i levélben indokolással ellátott véleményt küld az Olasz Köztársaságnak, felszólítva, hogy a kézhezvételtől számított két hónapon belül tegye meg az e véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

25 Az Olasz Köztársaság az indokolással ellátott véleményre 2004. február 26-i levelében válaszolt, amelyben a 2002. december 31-ig alkalmazott vámmentesség igazolására az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozott. E tekintetben hangsúlyozza, hogy a 150/2003 rendelet 2. cikkének (2) bekezdésében a vámok ilyen típusú eszközök

esetében való felfüggesztésének engedélyezésével elismerte, hogy a nem kifejezetten katonai eszközök importja relevanciával bír a tagállamok biztonsági érdeke szempontjából.

26 Figyelemmel az Olasz Köztársaság által ily módon nyújtott információkra, a Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy e tagállam nem tett eleget az indokolással ellátott véleményben foglaltaknak, benyújtotta a jelen keresetet.

27 2006. május 5-i végzésében a Bíróság elnöke engedélyezte a Dán Királyság, a Görög Köztársaság, a Portugál Köztársaság és a Finn Köztársaság beavatkozását az Olasz Köztársaság kérelmeinek támogatása végett.

A keresetről

Az elfogadhatóságról

28 Az Olasz Köztársaság előadja, hogy az indokolással ellátott véleményben a Bizottság a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek behozatalának vámmentességét illetően nem kért bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az nem befolyásolja hátrányosan a piaci versenyfeltételeket, miközben a keresetében kér ilyen bizonyítékot.

29 Azt kell ugyanakkor megállapítani, hogy a Bizottság által az indokolással ellátott véleményben és a keresetlevélben megfogalmazott kifogások megegyeznek. Ami a Bizottságnak a fent említett termékek piacán a versenyfeltételek hátrányos

befolyásolásának hiányára vonatkozó bizonyíték be nem nyújtását érintő állítását illeti, annak egyetlen célja az volt, hogy elhárítsa az Olasz Köztársaságnak az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontjára alapított igazolását, és így az nem minősül új kifogásnak. E tagállam elfogadhatatlansági kifogását ezért el kell utasítani.

A keresetről

A felek érvei

30 A Bizottság hangsúlyozza, hogy az Olasz Köztársaság tévesen hivatkozik az EK 296. cikkre az érintett behozatalokra vonatkozó vámfizetés megtagadásának alátámasztására, mivel annak beszedése nem fenyegeti e tagállam alapvető biztonsági érdekeit.

31 A Bizottság úgy véli, hogy az eltérést vagy kivételt megállapító intézkedéseket, mint amilyen az EK 296. cikk is, megszorítóan kell értelmezni. Ily módon az e cikket alkalmazni kívánó érintett tagállamnak kell bizonyítania, hogy az e cikkben előírt minden feltételt teljesít, amikor a Közösségi Vámkódex 20. cikkétől el kíván térni, amelyben az EK 26. cikk alapján megállapított vámok beszedésének általános elve szerepel.

32 A Bizottság álláspontja szerint, hogy az Olasz Köztársaság feladata következésképpen annak konkrét és részletes bizonyítása, hogy a jelen ügyben szóban forgó behozatali vám beszedése fenyegeti e tagállam alapvető biztonsági érdekeit.

33 Azon intézkedések ugyanis, amelyek megfosztják a Közösséget azon eszközöktől, amelyeket saját forrás címén számára át kellett volna utalni, annak érdekében, hogy ezen eszközöket a katonai kiadások általános finanszírozására fordítsák, további indokok hiányában nem tekinthetők szükségesnek a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez.

34 A Bizottság úgy véli, hogy a 150/2003 rendelet 2003. január 1-jei hatállyal alkalmazandó, és nem rendelkezik visszaható hatállyal. Egyébiránt e rendelet jogalapja a vámtételek megállapításáról szóló EK 26. cikk, nem pedig az EK 296. cikk, amely még az új szabályozás keretében sem alapozhatja meg az említett rendeletben előírt vámok felfüggesztését.

35 Ezenkívül, ami a nem kifejezetten katonai eszközöket illeti, az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja további feltételt határoz meg a tekintetben, hogy a tagállamok a Szerződésben számukra előírt valamely kötelezettségtől eltérhessenek, nevezetesen azt, hogy a nemzeti intézkedés nem befolyásolhatja hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket. A jelen esetben nem merült fel semmilyen bizonyíték arra vonatkozóan, hogy e feltétel teljesül.

36 A Bizottság e tekintetben hangsúlyozza, hogy a közösségi költségvetéshez való hozzájárulásuk tekintetében a tagállamok közötti egyenlőtlenséghez vezet, hogy az Olasz Köztársaság nem szedi be szóban forgó vámot. Ugyanis ez a közösségi hagyományos saját források csökkenését eredményezi, amely csak az úgynevezett „BNT”-forrás (bruttó nemzeti termék) növelésével ellensúlyozható, amely forrás a tagállamok között oszlik meg.

37 Ami annak bizonyítékát illeti, hogy a szóban forgó vámmentesség az érintett tagállam alapvető biztonsági érdekei védelméhez szükséges, az Olasz Köztársaság úgy véli, hogy azt nem kell benyújtani, mivel maga a közösségi jogalkotó biztosította e bizonyítékot a 150/2003 rendelet elfogadásával.

38 Az Olasz Köztársaság vitatja a Bizottság azon véleményét, amely szerint az EK 26. cikk értelmében csak a Tanács rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az adott termékre kivetett vámok alól esetlegesen mentesítést adjon, vagy azokat felfüggessze, és ebből következően a nemzeti szinten meghatározott mentesség az e rendelkezéstől való jogellenes eltérésnek minősül.

39 Az Olasz Köztársaság megerősíti, hogy a 150/2003 rendelet elfogadásával maga a közösségi jogalkotó vélte úgy, hogy a vámmentesség lehetővé teszi a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek megfelelőbb védelmét. Az Olasz Köztársaság szerint ez azt bizonyítja, hogy az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételek teljesültek, ami a 2002. december 31-ig általa egyoldalúan alkalmazott mentességet illeti.

40 Mivel a 150/2003 rendelet elismerte a vámok beszedésének mellőzése és a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelme közötti kapcsolatot, az Olasz Köztársaság nem érti, hogy miért kellene más bizonyítékot benyújtani azon veszély bizonyításához, amelyet e vámok beszedése jelent az alapvető biztonsági érdekeire.

41 Végül az Olasz Köztársaság másodlagosan azt állítja, hogy a Bizottságnak a jelen ügyben vitatott vámmentesség miatt be nem fizetett saját források átutalására vonatkozó kérelmét legalább a 2002. január 31-i kiegészítő felszólító levél kézhezvételét megelőző időszak tekintetében el kell utasítani. Az Olasz Köztársaság előadja, hogy tekintettel a Bizottságnak a hosszú időtartamú, az 1985. július 25-i indokolással ellátott vélemény közlése és a 2002. január 31-i kiegészítő felszólító levél elküldése közötti tétlenségére, az Olasz Köztársaság feltételezhette, hogy ezen intézmény hallgatólagosan elfogadta e mentességet. A bizalomvédelem és a jogbiztonság elvére tekintettel tehát korlátozni kellene a szóban forgó saját források megfizetésére vonatkozó kötelezettséget.

A Bíróság álláspontja

42 A Közösségi Vámkódex előírja a harmadik országokból behozott olyan katonai célokat szolgáló eszközök behozatala utáni vám beszedését, mint amelyek a jelen ügy tárgyát képezik. A vitatott behozatalok időszakában, azaz 1999. január 1-je és 2002. december 31. között a közösségi vámjogszabályok egyetlen rendelkezése sem biztosít az ilyen típusú termékek behozatalára külön vámmentességet. Ebből következően ezen időszakban szintén nem áll fenn kifejezett mentesítés az esedékes vámnak, illetve az adott esetben azzal járó késedelmi kamatnak az illetékes hatóságok részére való megfizetése alól.

43 Egyébként abból a tényből, hogy a 150/2003 rendelet 2003. január 1-jével előírja az egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre alkalmazandó behozatali vám felfüggesztését, azt a következtetést lehet levonni, hogy a közösségi jogalkotó abból a feltételezésből indult ki, hogy ezen időpont előtt létezett a fent említett vám megfizetésére irányuló kötelezettség.

44 Az Olasz Köztársaság egyetlen pillanatig sem tagadta a figyelembe vett időszakban megvalósult vitatott behozatalok fennállását. Az Olasz Köztársaság a Közösségnek a szóban forgó saját forrásokra való jogosultsága vitatására szorítkozik, azzal érvelve, hogy az EK 296. cikk értelmében a harmadik államokból behozott hadászati eszközök vámkötelezettsége súlyosan sértené az alapvető biztonsági érdekeit.

45 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, jóllehet a tagállamok feladata a saját belső és külső biztonságuk biztosítását szolgáló intézkedések meghozatala, ebből nem következik, hogy az ilyen intézkedések teljes mértékben kívül esnek a közösségi jog hatályán (lásd a C-273/97. sz. Sirdar-ügyben 1999. október 26-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-7403. o.] 15. pontját és a C-285/98. sz. Kreil-ügyben 2000. január 11-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-69. o.] 15. pontját). Ugyanis amint azt a Bíróság korábban

megállapította, a Szerződés a közbiztonságot esetlegesen érintő esetekben alkalmazható kifejezett eltéréseket csak az EK 30., az EK 39., az EK 46., az EK 58., az EK 64., az EK 296. és az EK 297. cikkben ír elő, amelyek kivételes és jól körülhatárolt esetekre vonatkoznak. Ebből nem vonható le az a következtetés, hogy létezne olyan, a Szerződésben benne rejlő általános fenntartás, amely minden közbiztonság érdekében elfogadott intézkedést kizár a közösségi jog hatálya alól. Az ilyen, a Szerződés rendelkezéseinek meghatározott feltételein kívüli fenntartás létezésének elismerése a közösségi jog kötelező jellegét és egységes alkalmazását veszélyeztetné (lásd a C-186/01. sz. Dory-ügyben 2003. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-2479. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

46 Ezenkívül az EK 296. cikkben és EK 297. cikkben előírt eltéréseket, ahogyan az az alapvető szabadságoktól való eltérésekre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatból következik (lásd különösen a C-503/03. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2006. január 31-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-1097. o.] 45. pontját, a C-490/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6095. o.] 86. pontját és a C-141/07. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6935. o.] 50. pontját), megszorítóan kell értelmezni.

47 Ami különösen az EK 296. cikket illeti, meg kell állapítani, hogy jóllehet e cikk azokra az intézkedésekre vonatkozik, amelyeket a tagállamok szükségesnek ítélhetnek alapvető biztonsági érdekeik védelméhez, illetve olyan információkra, amelyek nyilvánosságra hozatalát ezen érdekekkel ellentétesnek tekintik, azt nem lehet olyan módon értelmezni, hogy a tagállamokra olyan hatáskört ruház, amely alapján azok pusztán ezen érdekekre hivatkozva eltérhetnek a Szerződés rendelkezéseitől.

48 Egyébként a hozzáadottérték-adó kapcsán a Bíróság a C-414/97. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítéletében (EBHT 1999., I-5585. o.) megállapította a szóban forgó kötelezettségszegést, mivel a Spanyol Királyság nem bizonyította, hogy a fegyverek, lőszerek és kizárólag katonai célokat szolgáló eszközök behozatalának és beszerzésének a fent említett adó alóli mentességét,

amely mentességet a spanyol jog írja elő, az EK 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján e tagállam alapvető biztonsági érdekei védelmének szükségessége igazolja.

49 Következésképpen az EK 296. cikkben biztosított lehetőségre hivatkozó tagállam feladata annak bizonyítása, hogy alapvető biztonsági érdekeinek védelme miatt az e cikkben előírt eltérés alkalmazása szükséges.

50 E megfontolások alapján nem fogadható el, hogy valamely tagállam a katonai eszközök abból fakadó drágulására hivatkozzon, hogy a harmadik országból származó ilyen termékek behozatalára vámot vetnek ki, annak érdekében, hogy ezáltal – azon tagállamok rovására, amelyek a maguk részéről beszedik és megfizetik az ilyen behozatalok utáni vámot – mentesülhessen a közösségi költségvetés tekintetében fennálló pénzügyi szolidaritást előíró kötelezettségei alól.

51 Azon érv tekintetében, amely szerint a közösségi vámeljárások nem biztosítják az Olasz Köztársaság biztonságát, tekintettel az exportáló államokkal kötött megállapodásokban foglalt bizalmas kezelésre irányuló követelményekre, hangsúlyozni kell – amint azt a Bizottság helyesen megjegyzi –, hogy a közösségi vámeljárás végrehajtása közösségi és nemzeti vámügynökök közreműködését teszi szükségessé, akiket különleges adatok kezelésekor adott esetben a bizalmas kezelésre vonatkozó kötelezettség terhel, ami alkalmas a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelmére.

52 Egyébként azok a nyilatkozatok, amelyeket a tagállamoknak ki kell tölteni, illetve a Bizottság részére meghatározott időközönként el kell juttatni, nem olyan mértékben

részletesek, hogy ennek eredményeképpen a fent említett tagállamoknak akár a biztonsági, akár a bizalmas kezelés iránti érdekei sérülnének.

53 E körülmények között, valamint a tagállamoknak az EK 10. cikk alapján fennálló azon kötelezettségével összhangban, miszerint elősegítik a Bizottságnak a Szerződés tiszteletben tartása biztosítására irányuló feladatát, a tagállamok kötelesek ezen intézmény rendelkezésére bocsátani minden olyan dokumentumot, amely szükséges a Közösség saját forrásai átutalása szabályszerűségének vizsgálatához. Azonban az ilyen kötelezettség nem zárja ki – miként azt a főtanácsnok indítványának 168. pontjában megállapítja –, hogy a tagállamok eseti alapon és rendkívüli helyzetekben az EK 296. cikk alapján az információközlést a dokumentum egyes elemeire korlátozzák, vagy teljes egészében megtagadják azt.

54 E megfontolások alapján az Olasz Köztársaság nem bizonyította, hogy az EK 296. cikk alkalmazási feltételei fennállnak.

55 Az EK 296. cikknek a katonai eszközök behozatalával kapcsolatban való alkalmazhatatlanságára vonatkozóan az előzőekben kifejtettek még inkább érvényesek a kettős, polgári és katonai célt szolgáló eszközök behozatalára, függetlenül attól, hogy ez utóbbi behozatala kizárólag vagy nem kizárólag katonai célra történt.

56 Az Olasz Köztársaság ezen ítélet hatályának korlátozására irányuló kérelmét illetően, miszerint a jelen ügyben szóban forgó vámmentesség következtében meg nem fizetett saját források átutalására legalább a 2002. január 31-i kiegészítő felszólító levél kézhezvételét megelőző időszak tekintetében ne kötelezzék, meg kell állapítani, hogy e

kérelem azon állítólagos jogos bizalomból ered, amelyet a Bizottság hosszas tétlensége, valamint a 150/2003 rendelet elfogadása váltott ki e tagállamban.

57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság csak kivételesen, a közösségi jogrendhez szorosan hozzátartozó jogbiztonság általános elvének alkalmazása útján korlátozhatja bármely érdekelt azon lehetőségét, hogy a jóhiszeműen létrejött jogviszonyok vitatása céljából a Bíróság által értelmezett rendelkezésre hivatkozzék (lásd különösen a C-104/98. sz., Buchner és társai ügyben 2000. május 23-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-3625. o.] 39. pontját).

58 A Bíróság ugyanis ezt a megoldást csak világosan meghatározott körülmények között alkalmazta, abban az esetben, amikor egyrészt az érvényes és hatályos szabályozás alapján jóhiszeműen létrejött jogviszonyok magas száma miatt súlyos gazdasági következmények felmerülésének kockázata állt fenn, másrészt pedig úgy tűnt, hogy a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat a közösségi rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság a közösségi szabályozásnak meg nem felelő magatartásra indította, és amely bizonytalansághoz esetleg maguk a tagállamok vagy a Bizottság magatartása is hozzájárult (lásd különösen a C-359/97. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6355. o.] 91. pontját).

59 Még ha feltételezzük is, hogy az EK 226. cikk alapján hozott ítéletek ugyanolyan következménnyel járhatnak, mint az EK 234. cikk alapján hozott ítéletek, és ezért a jogbiztonsággal kapcsolatos megfontolások kivételesen szükségessé tehetik ezen ítéletek időbeli hatályának korlátozását (lásd ebben az értelemben a C-178/05. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2007. június 7-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4185. o.] 67. pontját és a C-475/07. sz., Bizottság kontra Lengyelország ügyben 2009. február 12-én hozott ítélet 61. pontját, valamint a C-559/07. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2009. március 26-án hozott ítélet 78. pontját), meg kell állapítani,

hogy a jelen ügyben a Bizottság az eljárás egyetlen szakaszában sem tért el elvi álláspontjától. Ugyanis a 150/2003 rendeletre vonatkozó tárgyalások során a Bizottság az általa megfogalmazott nyilatkozatban kifejezte arra irányuló határozott szándékát, hogy nem mond le azon vámok beszedéséről, amelyeket a rendelet hatálybalépését megelőző időszak tekintetében kellett volna megfizetni, és fenntartotta magának a jogot arra, hogy elfogadja az e tekintetben szükséges intézkedéseket.

60 Az Olasz Köztársaságnak a jelen ítélet időbeli hatályának korlátozására vonatkozó kérelmét következésképpen el kell utasítani.

61 Mindezekből következik, hogy az Olasz Köztársaság – mivel 1999. január 1-je és 2002. december 31. között mentesítette a behozatali vám alól a mind polgári, mind katonai célokra használható eszközöket, és nem számította ki, nem állapította meg, illetve nem bocsátotta a Bizottság rendelkezésére az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert e saját forrásokat nem bocsátotta határidőben a Bizottság rendelkezésére – nem teljesítette egyrészt az EK 26. cikkből, a Közösségi Vámkódex 20. cikkéből, valamint következésképpen a Közös Vámtarifából, másrészt az 1552/89 rendelet 2., 9., 10. cikkéből és 17. cikkének (1) bekezdéséből, valamint az 1150/2000 rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

62 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel az Olasz Köztársaság

pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

63 Ugyanezen cikk 4. §-ának első bekezdése alapján az eljárásba beavatkozó Dán Királyság, Görög Köztársaság, Portugál Köztársaság és Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **Az Olasz Köztársaság – mivel 1999. január 1-je és 2002. december 31. között mentesítette a behozatali vám alól a mind polgári, mind katonai célokra használható eszközöket, és nem számította ki, nem állapította meg, illetve nem bocsátotta az Európai Közösségek Bizottsága rendelkezésére az e mentesség miatt be nem szedett saját forrásokat, valamint azon késedelmi kamatot, amely azért vált felszámíthatóvá, mert a saját forrásokat nem bocsátotta határidőben az Európai Közösségek Bizottságának rendelkezésére – nem teljesítette az EK 26. cikkből, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 20. cikkéből, valamint következésképpen a Közös Vámtarifából, másrészt az 1996. július 8-i 1355/96/EK, Euratom tanácsi rendelettel módosított, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet 2., 9., 10. cikkéből és 17. cikkének (1) bekezdéséből, valamint a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet ugyanezen cikkeiből eredő kötelezettségeit.**

2) A Bíróság az Olasz Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Dán Királyság, a Görög Köztársaság, a Portugál Köztársaság és a Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.

Aláírások